

SINTEZA OBSERVAȚIILOR
la
CAIETUL DE SARCINI
PENTRU ORGANIZAREA PROCEDURII DE SELECȚIE COMPETITIVE ÎN VEDEREA
ACORDĂRII DREPTURILOR DE UTILIZARE A FRECVENȚELOR RADIO
ÎN BANDA DE FRECVENȚE 3410-3800 MHz

Perioada de consultare pentru proiectul de Caiet de sarcini pentru organizarea procedurii de selecție competitive în vederea acordării drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în banda de frecvențe 3410-3800 MHz (denumit în continuare *caiet de sarcini*), publicat pe pagina de internet a Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (*ANCOM*) în data de 14 mai 2015, s-a împlinit în data de 15 iunie 2015.

Proiectul caietului de sarcini urmărește consultarea, în condiții de transparență, a regulilor necesare pentru desfășurarea procedurii de selecție competitive în vederea acordării drepturilor de utilizare a spectrului radio, în banda de frecvențe 3410-3800 MHz, pentru sisteme de comunicații de bandă largă. Caietul de sarcini implementează prevederile relevante din Strategia și planul de acțiune privind implementarea și dezvoltarea sistemelor de comunicații de bandă largă la nivel național în banda de frecvențe 3400-3800 MHz pentru perioada 2015-2025, adoptate prin Decizia Președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 390/2015 (document denumit în continuare *Strategia*).

În vederea asigurării transparenței deciziilor sale, în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare (denumită în continuare *Ordonanța-cadru*), ANCOM are obligația de a publica, pe pagina sa de internet, și un material de sinteză a observațiilor primite, cu respectarea principiului confidențialității, care va preciza și poziția sa față de aceste observații.

Observații au fost primite din partea a cinci respondenți și se referă, în principal, la aspectele prezentate în continuare, grupate pe cinci secțiuni tematice.

Capitolul I – Aspecte de natură tehnică

I.1 Unul dintre respondenți a solicitat completarea paragrafului al V-lea din secțiunea 2.2 a Capitolului 2 din caietul de sarcini, fiind propusă introducerea unor referințe privind aplicabilitatea dispozițiilor legale incidente, respectiv Ordinul Ministrului Apărării Naționale nr. M50 din 20.05.2013 privind unitățile administrativ-teritoriale pe teritoriul cărora se aplică restricții pentru amplasarea de construcții, precum și parametrii exacti ai regimului maxim de înălțime permis pentru construcții în fiecare unitate administrativ-teritorială.

ANCOM consideră observația binevenită și, pe cale de consecință, va modifica textul paragrafului al V-lea din secțiunea 2.2 a Capitolului 2 din caietul de sarcini, astfel:

“Pe teritoriul național există o zonă geografică de excludere aplicabilă benzii de frecvențe 3400-3600 MHz, care este stabilită în condițiile Legii nr. 73/2013 privind instituirea unor măsuri speciale pentru protecția obiectivelor militare care fac parte din Sistemul de apărare împotriva rachetelor balistice. Limitele zonei geografice de excludere sunt determinate în conformitate cu prevederile Ordinului Ministrului Apărării Naționale nr. M49 din 20.V.2013, iar regimul maxim de înălțime permis pentru construcții este determinat în conformitate cu Ordinul Ministrului Apărării Naționale nr. M50 din 20.05.2013 privind unitățile administrativ-teritoriale pe teritoriul cărora se aplică restricții pentru amplasarea de construcții, precum și parametrii exacti ai regimului maxim de înălțime permis pentru construcții în fiecare unitate administrativ-teritorială.”

I.2 Același respondent a solicitat modificarea paragrafului al VII-lea lit. a)-d) din secțiunea 2.2 a Capitolului 2 al caietului de sarcini, în sensul impunerii distanței la care să fie instalate stațiile de bază față de punctul de referință ori a orientării antenelor drept obligație imperativă, nu alternativă.

ANCOM consideră că observația aduce o conotație de interpretare lingvistică, modificarea propusă nefiind necesară, în opinia sa, având în vedere contextul în care sunt redactate lit. a)-d) ale paragrafului al VII-lea din secțiunea 2.2 a Capitolului 2 al caietului de sarcini. Astfel, situația de față se referă la aspecte care au strict un statut de recomandare, altfel spus, sunt sugerate operatorilor publici care vor exploata rețelele de comunicații electronice care fac obiectul caietului de sarcini anumite măsuri, în vederea asigurării coexistenței dintre aceste rețele și obiectivele speciale prevăzute de Legea nr. 73/2013, în sensul protejării funcționării rețelelor amintite. Prin urmare, nu obiectivele speciale vor avea de suferit dacă nu se implementează măsurile în cauză ci rețelele publice. Or, este evident că operatorii publici amintiți vor lua măsurile ce se impun (aproape sigur cele propuse prin enumerare în caietul de sarcini – deoarece din punct de vedere tehnic sunt evidente – însă, probabil, și alte măsuri pe care aceștia le vor considera necesare pentru a-și proteja funcționarea propriilor rețele).

Important este însă faptul că operatorii publici vor avea libertatea de a-și dezvolta, conform propriilor planuri de afaceri, rețelele în banda 3,4-3,6 GHz (cu respectarea, desigur, a prevederilor Legii nr. 73/2013 și a legislației subsecvente), motiv pentru care fiecare dintre aceștia trebuie să decidă cu privire la modalitățile efective de a-și proteja rețelele de radiocomunicații față de obiectivele speciale ce fac obiectul legii. Prin urmare, sintagma „pe cât posibil” ce apare la lit. a)-d) – și care se dorea a fi eliminată – are utilitatea ei în semantica întregului context.

I.3 Un respondent solicită completarea pct. 6.2 al cap. II al licenței de utilizare a frecvențelor radio (textul licenței fiind inclus în anexa 3 a caietului de sarcini) cu menționarea explicită a obligației de a nu produce interferențe prejudiciabile asupra rețelelor exploatate de operatorii care utilizează spectrul

exclusiv în regim FDD în banda 3,4 – 3,6 GHz, ce incumbă titularilor care exploatează rețele în benzi adiacente și care utilizează și asignări în regim TDD în cadrul alocărilor acordate în regim FDD.

Un alt respondent a solicitat, de asemenea, completarea aceluiași text anterior menționat din anexa 3 a caietului de sarcini, în sensul confirmării faptului că titularii drepturilor obținute în banda de 3,5 GHz vor putea utiliza alocările FDD prin asignări în regim TDD cu condiția să asigure compatibilitatea radioelectrică cu rețelele care operează în subbenzi adiacente și care utilizează alocările FDD prin asignări FDD.

Autoritatea observă că acești respondenți solicită, cu exprimări diferite, același lucru. Totuși, ANCOM informează că nu va modifica punctul 6.2 din cap. II al licenței de utilizare a frecvențelor radio (astfel cum aceasta este prezentată în anexa 3 a caietului de sarcini) deoarece, așa cum rezultă din anexa mai sus menționată a caietului de sarcini (pct. 4 al cap. I al licenței), licența va avea o anexă care va include condiții tehnice și operaționale extrase din caietul de sarcini, particularizate în funcție de banda de frecvențe în care vor fi deținute alocările de subbenzi de frecvențe (banda de 3,5 GHz sau banda de 3,7 GHz). În această anexă vor fi incluse și precizările solicitate de cei doi respondenți.

I.4 Un respondent solicită Autorității să realizeze o monitorizare detaliată a spectrului radio în banda de 3,5 GHz iar raportul obținut să fie publicat ca parte integrantă a caietului de sarcini.

Autoritatea nu poate accepta solicitarea respondentului întrucât o monitorizare a spectrului radio în banda de 3,5 GHz, realizată la acest moment, va oglindi utilizarea efectivă a spectrului radio (asignările realizate de operatori) în baza alocărilor de subbenzi de frecvențe radio existente în prezent.

Pentru a-l cita fidel pe respondent, acesta dorește să afle „situația exactă a tuturor benzilor de frecvențe ce vor face obiectul licitației”. Or, această situație se regăsește deja (la nivel de alocări) în cadrul caietului de sarcini, în cuprinsul tabelelor nr. 1 și 2 pentru banda de 3,5 GHz și al tabelelor nr. 4 și 5 pentru banda de 3,7 GHz.

I.5 Un respondent solicită clarificări privind utilizarea frecvențelor radio care fac obiectul procedurii de selecție, astfel cum acestea sunt descrise la lit. d) din secțiunea 2.1 a caietului de sarcini, precum și permiterea de legături punct-la-punct pentru conectarea directă a unor abonați (utilizatori finali) izolați la rețeaua de acces.

Autoritatea consideră că respondentul a înțeles corect prevederile incluse la lit. d) din secțiunea 2.1 a caietului de sarcini, fiindcă acesta nu a făcut altceva decât să scrie, cu alte cuvinte, ceea ce se regăsește deja în caietul de sarcini. Prin urmare, orice alte precizări suplimentare sunt superflue.

De asemenea, ANCOM consideră că precizările aduse, pe aceeași temă, în paragraful al XII-lea (mai ales la finalul acestuia) din cadrul pct. 4 al minutei¹ ședinței Consiliului consultativ din 16 aprilie 2015 sunt edificatoare pentru a doua solicitare de clarificare a respondentului. Răspunsul este afirmativ, în cazuri excepționale, în condițiile precizate în minuta invocată.

I.6 Un respondent solicită clarificări cu privire la modul de calcul al numărului de stații de bază în funcțiune, anume dacă numărul de stații de bază

¹ Documentul respectiv a fost prezentat în cadrul ședinței Consiliului consultativ din data de 13 august 2015, având referința 2015/04/2 pe ordinea de zi a ședinței amintite.

include stațiile care funcționează atât în banda de 3,5 GHz, cât și cele care funcționează în banda de 3,7 GHz, precum și stațiile de bază în tehnologie WiMAX.

ANCOM constată că paragraful al III-lea al secțiunii 3.3.2 a caietului de sarcini este mai mult decât lămuritor cu privire la posibilitatea de a cumula numărul de stații de bază în cele două benzi pentru a se îndeplini obligația de utilizare efectivă a spectrului radio (desigur, această variantă este posibilă numai dacă titularul va deține alocări de subbenzi de frecvențe radio în ambele benzi de frecvențe).

Însă este foarte important de precizat în acest context că stațiile de bază respective trebuie să respecte prevederile licenței de utilizare a frecvențelor și, implicit, ale caietului de sarcini. Prin urmare, numai acele stații de bază care funcționează în conformitate cu aranjamentele de canale valabile începând cu 1 ianuarie 2016 vor putea fi luate în calcul pentru a evalua îndeplinirea obligațiilor de utilizare efectivă a spectrului radio stabilite în cadrul secțiunii 3.3.2 a caietului de sarcini.

Având în vedere cele de mai sus, și pentru a elimina orice posibilă neclaritate, secțiunea 3.3.2 a caietului de sarcini va fi completată în consecință, prin introducerea următorului paragraf:

„Stațiile de bază luate în calcul pentru evaluarea obligației de utilizare efectivă a spectrului radio sunt numai acelea care funcționează în conformitate cu aranjamentele de canale valabile începând cu 1 ianuarie 2016, conform Strategiei 3400-3800 MHz”.

I.7 Un respondent solicită clarificări cu privire la semnificațiile limitelor de putere precizate în cuprinsul secțiunii 3.3.3.1. a caietului de sarcini, în cuprinsul tabelelor nr. 8-11, după cum urmează:

a) clarificarea tipului de putere în tabelul nr. 8 – anume dacă aceasta este de tip EIRP (putere efectiv izotrop radiată) – și dacă valoarea inclusă în tabel reprezintă o limită maximă;

Autoritatea arată că atât Decizia nr. 2014/276/UE cât și raportul CEPT 49 (menționat în secțiunea 3.3.3 a caietului de sarcini) nu conțin prevederi explicite în acest sens. Însă, în opinia ANCOM, această omisiune nu prezintă un pericol, întrucât este vorba despre o valoare a limitei de putere cu statut de recomandare, astfel cum s-a precizat deja în caietul de sarcini.

Pe de altă parte, deși Decizia nr. 2014/276/UE permite statelor membre să stabilească valori maxime pentru limita de putere din tabelul nr. 8, ANCOM a preferat să nu facă acest lucru, lăsând o mai mare libertate operatorilor ce vor opera în benzile de frecvențe ce fac obiectul procedurii de selecție.

În consecință, limita de putere respectivă nu este maximală. Însă, orice valoare a limitei de putere vor alege operatorii respectivi, aceștia trebuie să respecte prevederile notei explicative aferente tabelului nr. 8.

b) clarificarea referinței pentru putere (per antenă sau conector de antenă), în tabelele nr. 8-11, în condițiile în care pot fi utilizate antene cu mai multe porturi, care pot deservi simultan mai multe benzi de frecvențe;

Cu privire la acest aspect, în cazul antenelor amintite de respondent, Autoritatea arată că toate prevederile tabelelor invocate se referă, în mod evident, doar la emisiile în benzile care fac obiectul procedurii de selecție.

c) clarificarea modalității de calcul pentru EIRP, în tabelele nr. 9 și 11, pentru linia din tabel aferentă sensului ascendent al legăturii radio în banda de 3,5 GHz (tabelul 9) și pentru liniile din tabel aferente benzilor de gardă situate în sensul ascendent al legăturii radio în banda de 3,5 GHz (tabelul 11).

Cu privire la acest aspect, Autoritatea accentuează în primul rând că masca de spectru față de marginea blocului de frecvențe (BEM) are în vedere limite pentru radiațiile în afara benzii ale emițătoarelor (partea de emisie din cadrul stațiilor de bază). La valoarea puterii acestor emițătoare se raportează toate celelalte niveluri pentru emisiile în afara benzii în diverse zone ale BEM (regiune de bază, regiune de tranziție, bandă de gardă).

Figura prezentată în cuprinsul Deciziei 2014/276/UE (pe ultima pagina a acesteia) și figurile nr. 1, 2 și 3 prezentate la paginile 11-12 ale Deciziei CEPT nr. ECC/DEC/(11)06 (menționată, de asemenea, în secțiunea 3.3.3 a caietului de sarcini) sunt mai mult decât ilustrative, deoarece prezintă modalități grafice de determinare a BEM pentru diverse tipuri de blocuri de frecvențe: FDD (desigur, pe legătura descendentă) și TDD (sincronizate și nesincronizate).

I.8 Un respondent solicită asigurări că nu vor exista interferențe prejudiciabile în zona de spectru adiacentă celei utilizate de rețeaua guvernamentală care operează în banda de 3,7 GHz, ce ar putea fi cauzate de rețeaua respectivă asupra unei rețele exploatare în baza unei licențe obținute în urma câștigării procedurii de selecție ce face obiectul caietului de sarcini.

În legătură cu acest aspect sesizat de respondent, ANCOM se vede nevoită să facă, din nou, trimitere la precizări din cadrul documentului de sinteză a observațiilor² ce a fost dezbătut în cadrul ședinței Consiliului consultativ din 16 aprilie 2015, subiectul ridicat de respondent fiind deja tratat în cadrul pct. 15 al respectivului document.

Totuși, ANCOM confirmă și pe această cale că tipurile de aplicații existente în subbenzile de frecvențe cu statut G/NG din cadrul benzii 3600-3800 MHz sunt conforme cu prevederile Deciziei nr. 2014/276/UE. Prin urmare, prevederile de natură tehnică din cuprinsul deciziei amintite se aplică, în egală măsură, și aplicațiilor respective.

I.9 Unul dintre respondenți solicită stabilirea unor prevederi prin care să fie acordată o prioritate utilizărilor existente în banda de 3,5 GHz „în alocarea benzilor de frecvențe”, argumentând poziția sa pe dispozițiile Deciziei 2014/276/UE a Comisiei din 2 mai 2014 de modificare a Deciziei 2008/411/CE privind armonizarea benzii de frecvențe 3400-3800 MHz pentru sisteme terestre capabile să furnizeze servicii de comunicații electronice în cadrul Comunității.

Deși solicitarea este oarecum echivocă, din lectura atentă a materialului transmis de respondent, ANCOM constată că acesta se referă, de fapt, la acordarea unei priorități pentru utilizările existente în banda de 3,5 GHz, cu ocazia realizării alocării efective a blocurilor de frecvențe adjuocate în cadrul procedurii de selecție.

Autoritatea a luat notă de citatele extrase de respondent din cuprinsul Deciziei 2014/276/UE, invocate în sprijinul solicitării sale, însă este nevoită să constate că, la o analiză atentă a acestora, în contextul din care ele provin, nu se susține doleanța respondentului.

Astfel, respondentul citează considerentul (9) din Decizia 2014/276/UE, care stipulează că nu se schimbă cadrul legal stabilit de Decizia 2008/411/CE de utilizare a benzii 3400-3800 MHz, fiind astfel asigurată protecția continuă a altor servicii existente în cadrul benzii. Însă aici este vorba despre alte *servicii de radiocomunicații*, cu totul diferite, existente în cadrul benzii. Teza a II-a din cadrul aceluiași considerent confirmă din plin această interpretare, întrucât tratează explicit cazul serviciului fix prin satelit. Or, rețelele publice de comunicații electronice existente acum în banda 3400-3800 MHz, precum și cele

² Documentul respectiv are referința 2015/02/8 pe ordinea de zi a ședinței amintite.

viitoare care vor fi implementate de câștigătorii viitoarei proceduri de selecție, se încadrează într-o aceeași convergență a serviciilor mobil terestru și fix, care se întrepătrund în contextul tehnologiilor de bandă largă.

Un alt citat oferit de respondent în sprijinul solicitării sale este preluat din art. 1 alin. (1) al Deciziei 2014/276/UE care, în fapt, modifică art. 2 al Deciziei 2008/411/CE. Astfel, respondentul constată că art. 2 alin. (2) al Deciziei 2008/411/CE, în noua formulare adoptată în 2014, stipulează că rețelele de comunicații electronice operând în banda 3400-3800 MHz, menționate la alin. (1) al art. 2, trebuie să asigure protecție corespunzătoare sistemelor care funcționează în benzi adiacente. Însă aici este evident că legiuitorul se referă la benzi adiacente benzii menționate la alin. (1) al art. 2, adică la banda adiacentă inferior valorii de 3400 MHz – atribuită pentru serviciul de radiolocație, conform Tabelul național de atribuire a benzilor de frecvențe radio (*TNABF*) în vigoare – și la banda adiacentă superior valorii de 3800 MHz – atribuită pentru serviciul fix (și desemnată pentru linii de radiorelee de mare capacitate) și pentru serviciul fix prin satelit, conform *TNABF* în vigoare. Prin urmare, este evident că nici acest citat nu-l poate ajuta pe respondent în validarea susținerilor sale.

De asemenea, respondentul citează și considerentul (12) al Deciziei 2014/276/UE și pct. 2 lit. a) și b) din secțiunea A a anexei la Decizia 2008/411/CE, în noua sa formulare, adoptată în 2014, prin intermediul Deciziei 2014/276/UE. Într-adevăr, aceste texte legale se referă la protejarea unor drepturi de utilizare existente.

Pe de altă parte, Decizia 2014/276/UE, care modifică Decizia 2008/411/CE din 21 mai 2008 privind armonizarea benzii de frecvențe 3400-3800 MHz pentru sisteme terestre capabile să furnizeze servicii de comunicații electronice în cadrul Comunității nu reține, *expressis verbis*, obligația de a proteja o utilizare dincolo de termenul de valabilitate menționat expres în cadrul drepturilor individuale acordate. În opinia noastră, textul normei adoptate la nivel european dispune cu privire la eventuala situație în care drepturile de utilizare sunt decalate în timp și ajung la termen în momente diferite.

În concluzie, analizând Decizia 2014/276/UE atât în litera cât și în spiritul său, Autoritatea a înțeles să ia măsurile pe care le consideră necesare pentru a asigura continuitatea furnizării serviciilor de comunicații electronice în banda în discuție, după cum se poate constata din prevederile strategiei pentru banda de frecvențe 3400-3800 MHz în vigoare (transpuse, desigur, și în caietul de sarcini), ceea ce nu înseamnă că va fi de acord cu stabilirea unor eventuale priorități de natura celor solicitate de respondent, susceptibile a afecta accesul nediscriminatoriu la resursa de spectru radio.

I.10 Unul dintre respondenți a solicitat definirea și aplicarea unor măsuri specifice care să asigure evitarea interferențelor prejudiciabile și degradării serviciilor furnizate utilizatorilor finali, în cadrul rețelelor care utilizează spectrul în regim FDD în banda 3,4 – 3,6 GHz, datorită faptului că, în rețelele operând în subbenzi adiacente, titularii de licențe care le exploatează vor putea utiliza alocările de subbenzi de frecvențe în regim FDD, ce le vor fi acordate în banda 3,4–3,6 GHz, și prin asignări de tip TDD. Astfel, respondentul propune ca ANCOM să coordoneze măsuri care să vizeze limitarea producerii oricăror interferențe prejudiciabile asupra rețelelor exploatate de operatorii care utilizează spectrul exclusiv în regim FDD în banda 3,4 – 3,6 GHz, din partea rețelelor operând în benzi adiacente exploatate de titulari care utilizează și asignări în regim TDD în cadrul alocărilor acordate în regim FDD.

Analizând această observație, Autoritatea este nevoită să constate că respondentul insistă să readucă în discuție un aspect pe larg dezbătut cu ocazia procedurii de consultare publică din primăvara acestui an, în vederea adoptării Strategiei (mai precis, în cadrul Consiliului consultativ ce a avut loc în data de 16 aprilie 2015).

Autoritatea consideră necesar să reitereze aici prevederi importante care se regăsesc în secțiunea 2 a cap. VI din Strategie. Într-adevăr, în secțiunea invocată se precizează că operatorii ce vor deține, din anul 2016, spectru radio în banda 3,4-3,6 GHz vor putea implementa alocările de subbenzi de frecvențe în regim FDD și prin asignări în regim TDD, nu numai în regim FDD. Însă, alegerea acestei opțiuni de către un viitor titular de licență implică, în mod obligatoriu, că acest titular va trebui să asigure compatibilitatea radioelectrică cu rețelele operând în subbenzi adiacente care utilizează alocările de subbenzi de frecvențe în regim FDD numai prin asignări în regim FDD.

Altfel spus, titularii licențelor acordate în banda 3400-3600 MHz, cu valabilitate începând din anul 2016, care vor implementa alocările lor de subbenzi de frecvențe în regim FDD și prin asignări în regim TDD, vor avea obligația de a proteja funcționarea rețelelor operate în banda 3400-3600 MHz de către titulari care utilizează alocările lor de subbenzi de frecvențe în regim FDD numai prin asignări în regim FDD (adică de a nu produce interferențe prejudiciabile asupra acestor rețele).

Poziția Autorității este clară pe acest subiect în cadrul Strategiei, relevante fiind precizările efectuate în paragrafele al III-lea și al IV-lea din cadrul secțiunii 2 din cap. VI. De asemenea, poziția Autorității pe acest subiect a fost detaliată în cadrul pct. 4B și 4C din documentul de sinteză a observațiilor³, ce a fost dezbătut în cadrul ședinței Consiliului consultativ din 16 aprilie 2015.

Nu în ultimul rând, precizările efectuate în paragraful al II-lea din cadrul pct. 4 al minutei⁴ ședinței Consiliului consultativ din 16 aprilie 2015 sunt relevante pentru acest subiect.

Pe de altă parte, astfel cum s-a pronunțat deja și în cadrul documentului de sinteză a observațiilor dezbătut în cadrul ședinței Consiliului consultativ din 16 aprilie 2015, Autoritatea consideră foarte dificil, practic imposibil, demersul propus de respondent de a se stabili a priori, în mod exhaustiv, măsuri de protecție de genul celor prezentate de acesta cu caracter exemplificativ, datorită principiului neutralității tehnologice ce trebuie respectat, conform normelor europene în materie. Din acest motiv, ANCOM opinează că nu este oportună includerea unor prevederi tehnice de detaliu pe subiectul în discuție în caietul de sarcini.

Autoritatea ține să mai precizeze că eventualele cazuri de interferențe prejudiciabile apărute vor fi tratate în mod individual, cu respectarea principiului deja enunțat în ceea ce privește responsabilitatea eliminării acestora (desigur, dacă situația de fapt va confirma că principiul respectiv este aplicabil). De la caz la caz, Autoritatea va lua măsurile ce se impun, ținând cont, desigur, de reglementările tehnice internaționale relevante, menționate în primul paragraf al secțiunii 3.3.3 a caietului de sarcini.

I.11 Unul dintre respondenți susține că aranjamentul de canale pentru banda 3,4-3,6 GHz ar fi trebuit să fie cel de tip TDD și nu cel de tip FDD,

³ Documentul respectiv are referința 2015/02/8 pe ordinea de zi a ședinței amintite.

⁴ Documentul respectiv a fost prezentat în cadrul ședinței Consiliului consultativ din data de 13 august 2015, având referința 2015/04/2 pe ordinea de zi a ședinței amintite.

abordarea Autorității nefiind conformă, în opinia acestuia, cu spiritul Deciziei nr. 2014/276/UE.

Autoritatea reamintește respondentului că acest aspect a fost abordat în cadrul pct. 16 din documentul de sinteză a observațiilor⁵ analizat în ședința Consiliului consultativ din 16 aprilie 2015 și a fost dezbătut, suplimentar, în plenul ședinței amintite (a se vedea în acest sens paragraful al VIII-lea din cadrul pct. 4 al minutei⁶ ședinței Consiliului consultativ din 16 aprilie 2015).

În plus, ANCOM reafirmă faptul că înțelege argumentele reiterate de respondent și poziția exprimată de acesta. Pe de altă parte, în cadrul anexei la decizia 2014/276/UE (ce modifică anexa deciziei 2008/411/CE), Comisia Europeană recunoaște posibilitatea de implementare a unui mecanism bazat pe cerințele pieței, atunci când la nivel național se stabilește aranjamentul de canale preferat în banda de 3,5 GHz. Or, așa cum ANCOM a reafirmat și anterior, mai mulți operatori s-au pronunțat pentru aranjamentul de tip FDD decât pentru cel de tip TDD, în urma consultării publice prin intermediul chestionarului elaborat și prezentat pieței de comunicații la sfârșitul anului 2014.

I.12 Același respondent se consideră dezavantajat, suplimentar, de prevederile secțiunii 3.3.2 a caietului de sarcini referitoare la obligațiile privind utilizarea spectrului radio.

Acesta solicită, în vederea diminuării dezavantajului competitiv (datorat faptului că operatorii ce dețin deja drepturi de utilizare în banda de interes au avut timpul necesar să instaleze numărul de stații de bază impus pentru îndeplinirea obligației de utilizare efectivă a spectrului), completarea secțiunii 3.3.2 a caietului de sarcini cu precizarea că „în eventualitatea în care actualii deținători de drepturi în banda de 3,5 GHz vor achiziționa în cadrul licitației o cantitate de spectru mai mare decât cea deținută în prezent, în mod automat obligațiile de utilizare să le incumbe și acestora, indiferent de cantitatea de spectru care va excede nivelul deținut în prezent”.

Deși exprimarea respondentului este oarecum echivocă, Autoritatea deduce că respondentul ar solicita ca, în cazul descris de el, operatorii respectivi să trebuiască să instaleze stații de bază noi, astfel încât numai acestea să fie luate în considerare în evaluarea îndeplinirii obligației de utilizare efectivă a spectrului.

Pentru a lămuri preocuparea, justificată într-o anumită măsură, a respondentului, ANCOM reiterează aici ceea ce a precizat anterior în cadrul acestui capitol al documentului de sinteză a observațiilor (pct. I.6 de mai sus), anume că stațiile de bază la care se referă secțiunea 3.3.2 a caietului de sarcini trebuie să respecte, în mod evident, prevederile licenței de utilizare a frecvențelor și, implicit, ale caietului de sarcini.

Prin urmare, numai acele stații de bază care funcționează în conformitate cu aranjamentele de canale valabile începând cu 1 ianuarie 2016 vor putea fi luate în calcul pentru a evalua îndeplinirea obligației de utilizare efectivă a spectrului radio stabilită în cadrul secțiunii 3.3.2 a caietului de sarcini.

Această interpretare este aplicabilă tuturor operatorilor publici ce vor deține drepturi în urma procedurii de selecție care face obiectul caietului de sarcini supus consultării publice, indiferent dacă ei dețin (sau nu) și în prezent drepturi de utilizare în banda 3400-3800 MHz.

⁵ Documentul respectiv are referința 2015/02/8 pe ordinea de zi a ședinței amintite.

⁶ Documentul respectiv a fost prezentat în cadrul ședinței Consiliului consultativ din data de 13 august 2015, având referința 2015/04/2 pe ordinea de zi a ședinței amintite.

I.13 Un respondent a solicitat completarea documentului cu unele prevederi care să dispună cu privire la perioada de tranziție (prevederile secțiunilor 3.2 și 4.9.4 din caietul de sarcini), fiind solicitată clarificarea aspectelor privind durata acesteia, precum și a procedurilor de negociere între ANCOM și ceilalți operatori.

Cu privire la acest subiect, ANCOM face cunoscute următoarele:

a) clarificarea aspectelor privind durata perioadei de tranziție;

Analizând această observație, Autoritatea constată că respondentul înțelege să readucă în discuție un aspect pe larg dezbătut cu ocazia procedurii de consultare publică din primăvara acestui an (mai precis în cadrul Consiliului consultativ desfășurat în data de 16 aprilie 2015), în vederea adoptării strategiei.

Autoritatea recunoaște încă o dată, și pe această cale, faptul că poate fi necesară o perioadă de tranziție pentru migrarea de la actualele alocări de subbenzi de frecvențe radio, existente în licențele în vigoare, la viitoarele alocări ce vor fi obținute în urma câștigării procedurii de selecție. Necesitatea tranziției va fi cunoscută însă numai după finalizarea procedurii de licitație și cunoașterea rezultatelor operatorilor implicați, ținând cont de situațiile specifice ce pot apărea. Prin urmare, cu atât mai mult, durata perioadei de tranziție și modalitatea efectivă de migrare a alocărilor nu sunt elemente ce ar putea fi determinate în avans.

Poziția Autorității este clară pe acest subiect în cadrul Strategiei (adoptate ulterior ședinței Consiliului consultativ din data de 16 aprilie 2015), relevante fiind precizările efectuate în paragrafele al III-lea și al IV-lea din cadrul pct. 4.1 al secțiunii 4 din cap. VI al Strategiei. De asemenea, poziția Autorității pe acest subiect a fost detaliată în cadrul pct. 1A și 1B din documentul de sinteză a observațiilor⁷, ce a fost dezbătut în ședința Consiliului consultativ din 16 aprilie 2015.

b) clarificarea aspectelor privind procedurile de negociere între ANCOM și ceilalți operatori.

Și această observație se referă la un aspect discutat cu ocazia procedurii de consultare publică amintite la lit. a).

Așa cum a stabilit în cuprinsul Strategiei, ANCOM susține și va facilita, în măsura în care îi stă în putință, încheierea de înțelegeri referitoare la perioade de tranziție suficiente pentru migrarea de la actualele alocări la viitoarele alocări, pentru toți operatorii care vor avea nevoie de un asemenea interval de timp.

Pentru alte precizări pe acest subiect, sunt relevante trimiterile efectuate în cadrul ultimului paragraf al lit. a).

Capitolul II – Aspecte de natură administrativă

II.1 Unul dintre respondenți a solicitat modificarea primului paragraf al secțiunii 3.1 din caietul de sarcini, în sensul eliminării sintagmei *“de cel mult 10 ani”* din fraza privind valabilitatea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio conferite în urma unor proceduri de selecție.

ANCOM înțelege să arate că textul indicat de respondent, reținut în mod corect în cadrul caietului de sarcini, reproduce, în mod fidel, prevederile art. 31 alin. (1) Ordonanța-cadru, fiind o reglementare cu caracter general în materia valabilității drepturilor de utilizare a frecvențelor radio acordate în urma unor proceduri de selecție.

⁷ Documentul respectiv are referința 2015/02/8 pe ordinea de zi a ședinței amintite.

De altfel, în paragraful următor al secțiunii 3.1 din caietul de sarcini este precizat termenul de valabilitate a drepturilor de utilizare a frecvențelor radio conferite în urma procedurii de selecție în vederea acordării drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în banda de frecvențe 3410-3800 MHz, perioada de valabilitate fiind stabilită atât în conformitate cu Ordonanța-cadru, cât și cu Strategia.

II.2 Un respondent solicită clarificarea termenului de valabilitate a noilor drepturi de utilizare și intrarea în vigoare a acestora în data de 1 ianuarie 2016, în contextul în care perioada de tranziție ar trebui să se situeze după această dată (în opinia respondentului), deoarece până la data de 31 decembrie 2015 se utilizează canalizația existentă.

Cu privire la această solicitare, Autoritatea reamintește că drepturile de utilizare a frecvențelor radio se vor acorda pentru o perioadă de 10 ani începând cu 1 ianuarie 2016, în ambele benzi de frecvențe, această abordare fiind conformă cu prevederile legale în vigoare (Ordonanța-cadru și Strategia). Suplimentar trebuie reținut că perioada de tranziție va fi una inclusă în perioada de valabilitate a drepturilor de utilizare a spectrului, ori cele existente ori cele ce urmează a fi acordate, după caz.

Cu privire la perioada de tranziție, sunt relevante în acest sens prevederile pe această temă ale paragrafelor al III-lea și al IV-lea din cadrul pct. 4.1 al secțiunii 4 a cap. VI din Strategie. De asemenea, precizări în acest sens au fost incluse și în cadrul pct. 1A și 1B din documentul de sinteză a observațiilor⁸, ce a fost dezbătut în ședința Consiliului consultativ din 16 aprilie 2015.

Drept urmare, ANCOM consideră că cea mai eficientă soluție este aceea de a identifica, în concret, prin procedură de selecție, care sunt câștigătorii drepturilor de utilizare, ce cantitate de spectru au achiziționat și abia apoi de a identifica, împreună cu aceștia, măsurile ce sunt necesare pentru tranziția la noile condiții.

II.3 Un respondent a solicitat modificarea primului paragraf al secțiunii 3.6 din Caietul de sarcini, în sensul reducerii situațiilor în care licențele de utilizare a frecvențelor radio acordate în urma procedurii de selecție pot fi modificate la inițiativa ANCOM.

ANCOM face cunoscut că temeiul legal ce stă la baza secțiunii 3.6 din caietul de sarcini îl constituie art. 24 alin. (3) din Ordonanța-cadru și, prin urmare, nu poate da curs acestei solicitări.

Trebuie spus însă că prevederile alin. (3) al art. 24 din Ordonanța-cadru se coroborează cu alin. (4) al aceluiași articol, text conform căruia „[...] ANCOM îl informează pe titularul licenței de utilizare a frecvențelor radio cu privire la modificările ce trebuie operate și îi acordă un termen corespunzător în vederea implementării acestor modificări, proporțional cu natura calitativă sau cantitativă a acestora”. În acest context legislativ se poate sesiza că eventuala modificare a licenței nu este una ce poate fi dispusă unilateral de către ANCOM, fără informarea corespunzătoare a titularului și fără ca acesta să-și poată exprima poziția sa față de modificările necesare.

Pe de altă parte, deși norma statuează asupra unor situații teoretice, trebuie reamintit că aplicarea acesteia nu este una subiectivă, situațiile fiind reglementate cât se poate de clar.

⁸ Documentul respectiv are referința 2015/02/8 pe ordinea de zi a ședinței amintite.

Capitolul III – Aspecte de natură financiară

III.1 Un respondent a solicitat clarificări cu privire la mecanismul de calcul al tarifului de utilizare a spectrului în perioada de tranziție, când echipamentele unui operator vor funcționa și în canalizația veche și în cea nouă.

ANCOM face precizarea că există deja cunoscute o serie de principii cu privire la cuantumul tarifului de utilizare a spectrului ce urmează a fi achitat de persoanele ce vor fi declarate câștigătoare, textul de referință putând fi identificat în cadrul paragrafelor al XI-lea și al XII-lea ale secțiunii 4.1 – „Prevederi de natură tehnico-administrativă” din cap. VI al Strategiei.

Pe de altă parte, ANCOM face cunoscut oricărei persoane interesate că până la data depunerii ofertelor în cadrul procedurii de selecție vor fi finalizate demersurile necesare pentru modificarea și/sau completarea Deciziei Președintelui ANCOM nr. 551/2012 privind stabilirea tarifului de utilizare a spectrului, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, proiectul de decizie invocat a fost deja supus consultării publice în perioada 21-31 iulie anul curent. În cadrul acestuia a fost propusă o valoare a tarifului de utilizare a spectrului pentru canale radio în benzile 3,4-3,6 GHz și 3,6-3,8 GHz, cu respectarea prevederilor relevante pe această temă din cuprinsul Strategiei.

Din analiza mecanismului de deducere a valorii tarifului, se constată că, în fapt, tariful per MHz rămâne nemodificat, în fiecare dintre cele două benzi, prin trecerea de la vechile valori ale tarifului la noile valori ale acestuia (ca urmare a lărgimii de bandă diferite pentru canalele radio în fiecare din cele două benzi de frecvențe).

Practic, tariful de utilizare a spectrului datorat de fiecare titular de licență va fi calculat ținând cont de subbenzile de frecvențe alocate incluse în licența sa de utilizare a frecvențelor în vigoare, atât până la 31 decembrie 2015 cât și începând cu 1 ianuarie 2016, în conformitate cu prevederile art. 30 alin. (1) din Ordonanța-cadru.

III.2 Un respondent a solicitat aprobarea „cât mai curând” a cuantumului valorii minime a taxei de licență pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în banda de frecvențe 3410-3800 MHz, precum și a condițiilor de plată a taxei de licență.

După cum se cunoaște deja din cadrul documentelor supuse procedurii de consultare publică, ANCOM, în conformitate cu prevederile art. 28 alin. (1) din Ordonanța-cadru, în vederea inițierii proiectului de hotărâre a Guvernului, a înaintat propunerea sa către Secretariatul General al Guvernului.

Valorile menționate în cadrul proiectului de hotărâre sunt deja cunoscute participanților în cadrul procedurii de selecție, punctul de reper fiind reprezentat de valoarea taxei de licență pentru prelungirea, până la data de 31 decembrie 2015, a perioadei de valabilitate a licențelor de utilizare a frecvențelor radio existente în banda de frecvențe radio 3400-3600 MHz.

III.3 În același context, un alt respondent a solicitat decalarea termenului propus pentru formularea observațiilor cu cel puțin două săptămâni de la data intrării în vigoare a Hotărârii Guvernului nr. ___/2015 privind stabilirea cuantumului valorii minime a taxei de licență pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în banda de frecvențe 3410-3800 MHz, precum și a condițiilor de plată a taxei de licență, pentru considerente ce țin de predictibilitatea planului de afaceri al operatorilor interesați să participe la procedura de selecție.

Cât privește solicitarea acestui respondent, ANCOM nu poate da curs acesteia, în forma propusă. Admițând însă conexiunea celor două demersuri legislative și necesitatea asigurării predictibilității normelor juridice, ANCOM a organizat procedura de consultare publică pentru toate documentele ce sunt parte a procedurii de selecție. Suplimentar, conform prevederilor legale în vigoare, ANCOM dezbate proiectele sale și în cadrul Consiliului consultativ, ocazie cu care orice persoană interesată își poate exprima opinia sa cu privire la documentele supuse atenției publicului în legătură cu ambele proiecte de acte normative.

III.4 Același respondent a solicitat modificarea valorii scrisorii de garanție bancară în sensul reducerii acesteia de la 50% la 5% din prețul ofertei inițiale, valoarea propusă fiind apreciată ca nejustificat de mare.

Scrisoarea de garanție bancară, în felul în care apare reglementată, are drept rol asigurarea faptului că în cursul procedurii de selecție și imediat după aceasta nu sunt manifestate atitudini sau comportamente necorespunzătoare, fiind astfel selectate cele mai serioase candidaturi.

ANCOM precizează că scopul garanției de participare este acela de a proteja interesul public urmărit de Autoritate prin organizarea procedurii de selecție în cazul unui comportament necorespunzător al ofertantului pe parcursul procedurii. Solicitarea garanției creează premisele participării unor ofertanți credibili în cadrul procedurii și oferă un nivel ridicat de siguranță cu privire la respectarea de către aceștia a obligațiilor ce le revin în vederea acordării drepturilor de utilizare a frecvențelor radio. Din acest punct de vedere, garanția de participare concură la eficiența alocării resursei de spectru și conferă certitudine cu privire la încasarea veniturilor din taxele de licență.

Capitolul IV – Aspecte privind regulile procedurii de selecție

IV.1 Unul dintre respondenți a solicitat modificarea punctelor de eligibilitate aferente blocurilor de frecvențe disponibile în cadrul procedurii de selecție stabilite în Tabelul 15, în sensul acordării unui număr egal indiferent de categorie, având în vedere faptul că se achiziționează un singur canal utilizabil în fiecare bandă.

ANCOM nu poate accepta propunerea respondentului întrucât stabilirea numărului de puncte de eligibilitate pentru fiecare bandă de frecvențe, în mod proporțional cu cantitatea de spectru radio și cu prețul de pornire, reprezintă una din regulile de bază ale procedurii de selecție.

IV.2 Unul dintre respondenți a solicitat modificarea formei acceptate pentru prezentarea structurii grupului candidatului, întrucât forma care include denumirile și adresele tuturor societăților enumerate la lit. a)-e) din secțiunea 4.3.1, precum și legăturile dintre acestea, generează un volum mare de informații.

ANCOM consideră sugestia binevenită și, totodată, utilă. Drept urmare, ANCOM acceptă furnizarea informațiilor solicitate la lit. a)-e) din secțiunea 4.3.1 din caietul de sarcini în formă electronică tabelară, cu mențiunea că informațiile prezentate trebuie să se regăsească și sub formă descriptivă într-un document asumat de persoana mandatată să reprezinte legal candidatul în cursul procedurii de selecție.

Altfel spus, candidatul poate prezenta un document în format electronic însă informația va fi imprimată și semnată, în această situație lipsind schema structurii grupului

candidatului, însă numai pentru considerente ce țin de imposibilitatea fizică a elaborării unei astfel de scheme. Acolo unde elaborarea schemei nu este una foarte complicată și este permisă prezentarea informației chiar și pe un format A3, candidații vor respecta cerința prezentării astfel cum a fost supusă consultării publice.

IV.3 Unul dintre respondenți a solicitat revizuirea condițiilor referitoare la includerea loturilor în rundele primare și îndeosebi la regula ca, în cazul în care există cerere în exces conform ofertelor inițiale la oricare dintre categorii, atunci toate loturile din toate categoriile să fie incluse în rundele primare ale licitației.

Autoritatea apreciază observația primită, care este în spiritul procedurii de selecție desfășurate în anul 2012.

Având în vedere rezultatele procedurii de selecție menționate mai sus, ANCOM primește observația și va modifica în mod corespunzător atât caietul de sarcini cât și proiectul de decizie privind organizarea procedurii de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în banda de frecvențe 3410-3800 MHz, în sensul includerii tuturor loturilor din toate categoriile în rundele primare ale licitației, în cazul în care există cerere în exces conform ofertelor inițiale la oricare dintre categorii. Pe cale de consecință, va fi eliminată etapa stabilirii primului set de oferte câștigătoare.

IV.4 Unul dintre respondenți solicită introducerea unor limite maxime de drepturi ce pot fi adjudecate de orice ofertant. Se propun chiar două limite și anume:

- **2×40 MHz în banda de 3,5 GHz (categoria A)**
- **90 MHz în banda de 3,7 GHz (categoria B).**

Într-adevăr, Strategia nu conține o limită superioară pentru cantitatea de spectru ce va fi deținută în urma procedurii de selecție.

ANCOM reamintește că nici în cadrul procedurii de selecție desfășurate în anul 2012, pentru acordarea de drepturi de utilizare, în patru benzi de frecvențe radio, pentru rețele de comunicații mobile de generația a IV-a, nu a fost inclusă o limită superioară a cantității de spectru deținute în benzi de frecvențe peste 1 GHz. Ca rezultat al respectivei proceduri de selecție, este important de menționat că a rămas neadjudecată o cantitate semnificativă de spectru radio în banda 2500-2690 MHz iar în banda de 1800 MHz ultimul bloc s-a adjudecat abia în runda primară suplimentară.

Pe de altă parte, trebuie menționat că inclusiv respondentul care a ridicat această problemă recunoaște că, de fapt, în contextul benzii care face obiectul procedurii de selecție, nu este esențială existența unei limite pentru cantitatea maximă de spectru ce poate fi deținută în banda 3,4-3,8 GHz.

Totuși, acesta aduce argumente în favoarea introducerii unei astfel de limitări. Astfel, în lipsa limitării, în opinia respondentului, s-ar crea oportunitatea de a se introduce oferte anticoncurențiale, în vederea eliminării anumitor jucători de pe piață, sau s-ar permite posibilitatea de a se licita pentru pachete foarte mari de spectru, ceea ce ar favoriza jocuri strategice și ar crea pericolul ca ofertanții care valorifică cel mai bine spectrul să nu fie eventualii câștigători.

ANCOM apreciază observația primită și informează că desfășurarea licitației va fi urmărită atent de către comisia desemnată în acest scop, urmând ca, în cazul sesizării unor pericole precum cele invocate de respondent mai sus, să ia măsurile ce se impun în baza prerogativelor pe care aceasta deja le deține, în conformitate cu prevederile secțiunii 5.1.5 – „Situatii excepționale” din caietul de sarcini.

IV.5 Unul dintre respondenți a solicitat modificarea regulilor privind informațiile furnizate ofertanților după fiecare rundă de licitație.

După cum menționează chiar respondentul, tipul de informații comunicat ofertanților după fiecare rundă este similar procedurii de selecție organizate în cursul anului 2012, procedură despre care nu se poate spune că a avut rezultate de natura celor menționate de respondent. Suplimentar trebuie amintit că aceleași informații au fost comunicate și în cazul altor proceduri de selecție organizate de ANCOM în cadrul selecțiilor organizate în 2013 și 2014.

ANCOM, în decizia sa, atât în cursul procedurilor de selecție anterioare, cât și în ceea ce privește dispozițiile caietului de sarcini redactat pentru acordarea drepturilor de utilizare în benzile 3,5 GHz și 3,7 GHz, a avut în vedere o serie de considerente față de tipul de informații ce trebuie comunicat ofertanților după rundele de licitație.

Un prim argument a fost acela că operatorul trebuie să aibă în vedere, atunci când licitează, obținerea drepturilor de utilizare în funcție de propriile planuri și nu în funcție de numărul de drepturi urmărite a fi adjudecate de către contracandidat. Altfel spus, ofertantul trebuie să se angajeze cu bună-credință în adjudecarea drepturilor de utilizare de care are nevoie și nu să urmărească, cu orice preț, identificarea comportamentului contracandidatului în licitație.

Un alt argument în susținerea poziției exprimate se referă la faptul că furnizarea mai multor informații după fiecare rundă nu garantează "aflarea prețului", astfel cum afirmă respondentul, ci poate conduce, în opinia noastră, doar la aflarea intențiilor celorlalți contracandidați cu privire la drepturile pe care intenționează să le achiziționeze întrucât în cursul licitației se aplică, atunci când există cerere excedentară, un increment de ofertare exprimat procentual din prețul de pornire stabilit conform legii. Putem fi de acord cu opinia exprimată de respondent în cazul în care regulile licitației ar fi schimbate în întregime iar licitarea efectivă s-ar realiza, în mod ipotetic, nu în funcție de un increment de ofertare ci în funcție de orice sumă licitată în fiecare rundă (exprimată între o valoare minimă și una maximă prestabilită) pe care un candidat este dispus să o plătească pentru obținerea drepturilor de utilizare.

În opinia ANCOM, transparentizarea procesului de selecție presupune îndeplinirea unui set de condiții de către toți participanții la procedura de selecție, cerințe cunoscute tuturor celor interesați. Pe de altă parte, cunoașterea, după fiecare rundă, a cererii totale de drepturi de utilizare constituie un indicator ce arată, în opinia noastră, gradul de interes pe care unul sau mai mulți ofertanți îl conferă unei anumite categorii, situație ce poate constitui și un dezavantaj întrucât astfel se arată o parte a planurilor strategice ale celor interesați.

Fără îndoială, odată cu incrementarea prețului se poate sesiza că numărul de drepturi de utilizare disponibile este mai mic față de cererea de drepturi exprimată în cadrul runde, acest lucru fiind un indicator al faptului că există cerere excedentară. Întrucât în cadrul selecției se aplică incrementul de ofertare exprimat procentual, indiferent dacă numărul de drepturi disponibile este mai mic chiar și cu 1 (unu) față de numărul de drepturi solicitate, ANCOM consideră că eventuala cunoaștere a nivelului agregat al cererii totale din fiecare rundă nu aduce un plus de informație necesar pentru desfășurarea în bune condiții a procedurii de selecție.

IV.6 Unul dintre respondenți solicită unele clarificări legate de runda primară suplimentară, precum și a modului în care se vor stabili ofertele câștigătoare în această rundă. Totodată, respondentul solicită organizarea unei

singure runde suplimentare, comparativ cu procedura de selecție organizată în anul 2012, la care acesta se raportează în elaborarea observațiilor sale.

Față de solicitarea respondentului legată de clarificarea unor informații privind modul de stabilire a ofertelor câștigătoare, ANCOM precizează că varianta supusă procedurii de consultare publică a fost modificată, caietul de sarcini ce va fi analizat în cadrul Consiliului consultativ prezentând aceeași soluție pentru organizarea runde primare suplimentare comparativ cu procedura de selecție organizată în cursul anului 2012.

Astfel, ofertele vor fi realizate pentru blocurile rămase nealocate, ofertele fiind realizate pentru pachete. Cu alte cuvinte, toate blocurile rămase nealocate în cadrul rundelor primare vor fi incluse în cadrul runde primare suplimentare, iar ofertantul interesat va depune oferta sa pentru un pachet format din blocurile disponibile în cadrul acestei runde.

După depunerea ofertei din partea ofertantului sau a ofertelor (în situația în care mai multe persoane sunt interesate de adjudecarea blocurilor rămase disponibile în această rundă) vor fi analizate și constatate cele mai mari valori oferite urmând ca acestea să fie declarată/declarate câștigătoare, cu respectarea cerințelor paragrafelor secțiunii 5.4 din caietul de sarcini.

În ceea ce privește clarificarea regulilor de desfășurare a runde primare suplimentare (spre exemplu: informațiile ce vor fi furnizate înainte și după fiecare rundă), învederăm faptul că noua secțiune 5.4 a caietului de sarcini ce va fi discutat în cadrul Consiliului consultativ este lămuritoare asupra întrebărilor formulate.

Ca răspuns la solicitarea respondentului de a organiza o singură rundă primară suplimentară, ANCOM face cunoscut că va păstra posibilitatea organizării unei a doua runde primare suplimentare, în funcție de decizia Comisiei.

Trebuie însă să reținem că spre deosebire de procedura aplicată în cursul anului 2012, în situația în care se organizează și o a doua rundă primară suplimentară (la decizia Comisiei), prețul aplicabil în cadrul acesteia pentru blocurile de frecvențe va fi determinat în funcție de prețurile obținute în runda primară suplimentară anterioară, în cazul în care cererea pentru categoriile din care aceste blocuri fac parte a fost excedentară sau prețurile de pornire (taxa minimă de licență), în cazul categoriilor în care nu a existat cerere pentru toate blocurile disponibile, în cursul runde primare suplimentare anterioare.

IV.7 Unul dintre respondenți propune o serie de modificări pentru runda de alocare argumentând poziția sa pe considerente ce țin de configurarea echipamentelor existente ale operatorilor ce dețin în prezent alocări în benzile de frecvențe supuse procedurii de selecție.

Mai precis, respondentul propune ca, în cadrul runde de alocare, combinația de oferte câștigătoare să fie determinată de către acele oferte care maximizează valoarea calculată cu următoarea formulă:

$$\sum_{i=1}^n \text{cuantum oferta}_i \times a_i$$

unde:

pentru operatorii care dețin alocări în prezent în banda în discuție:

$$a_i = \frac{(x_i - y_i)^2}{\max((x_i - z_i)^2, 5^2)}$$

iar pentru operatorii care nu dețin alocări în prezent în banda în discuție: $a_i = 1$.

Parametrii formulei de mai sus au următoarele semnificații:

n = numărul de câștigători în cadrul benzii de frecvențe pentru care se realizează runda de alocare;

x = valoarea (în MHz) a punctului de mijloc al semibenzii superioare (ca segment geometric) din cadrul subbenzilor de frecvențe alocate deținute în prezent;

y = valoarea (în MHz) a punctului de mijloc al semibenzii superioare (ca segment geometric) din cadrul subbenzilor de frecvențe ce ar corespunde opțiunii de alocare celei mai îndepărtate în raport cu subbenzile de frecvențe alocate deținute în prezent;

z = valoarea (în MHz) a punctului de mijloc al semibenzii superioare (ca segment geometric) din cadrul subbenzilor de frecvențe ce corespund opțiunii de alocare din combinația analizată.

Ca urmare a analizei propunerii respondentului, autoritatea consideră oportună această idee, și observă că această formulă va oferi mai multă predictibilitate în runda de alocare, inclusiv pentru câștigătorii procedurii de selecție care nu dețin în prezent spectru în benzile de frecvențe în discuție.

Astfel, autoritatea acceptă această propunere dar consideră că impactul unora dintre oferte nu ar trebui să fie atât de semnificativ pe cât propune respondentul. Prin urmare, formula generală este acceptată dar valoarea propusă pentru parametrul a_i este redată mai jos.

$$a_i = \frac{|x_i - y_i|}{\max(|x_i - z_i|, 2,5)}$$

Secțiunea 5.4.5 a caietului de sarcini va fi modificată în mod corespunzător.

Autoritatea reamintește pe această cale tuturor celor interesați că aplicabilitatea formulei este posibilă în condițiile în care subbenzile de frecvențe ce vor fi alocate operatorilor în urma procedurii de selecție sunt formate numai din blocuri de frecvențe consecutive. De altfel, această prevedere este inclusă în mod expres în ultimul paragraf al punctului 4.3 al secțiunii 4 din cap. VI al strategiei.

IV.8 Un respondent a solicitat adoptarea de reguli prin care drepturile de extindere să fie folosite automat de Comisie, dacă un ofertant nu prezintă o ofertă până la sfârșitul unei runde, în condițiile în care mai există încă drepturi de extindere rămase nefolosite de către acel ofertant.

Respondentul a solicitat majorarea numărului drepturilor de extindere sau posibilitatea unor drepturi de extindere suplimentare, în cazul în care ofertanții pot demonstra că folosirea drepturilor de extindere a fost cauzată de evenimente dincolo de puterea lor de control.

Din experiența ANCOM, riscul ca unul dintre reprezentanții prezenți în locul desfășurării licitației să nu poată exercita, în mod activ, un drept de extindere este unul nesemnificativ. Opinia noastră are ca sprijin o serie de argumente.

În concret, la locul desfășurării licitației, ofertanții pot fi reprezentați de maximum trei persoane, situație în care temerile respondentului legate de imposibilitatea exercitării dreptului de extindere par a fi înlăturate.

Pe de altă parte, exercitarea automată, de către Comisie, a unui drept de extindere poate atrage o serie de critici privind momentul ales de Comisie pentru exercitarea dreptului de extindere. În aceste condiții, propunerea respondentului nu pare a soluționa unele temeri ale ofertanților care se văd puși în fața unei decizii unilaterale a Comisiei.

Trebuie spus, tot în acest context, că în cazul selecțiilor anterioare organizate de ANCOM, ofertanții nu au exercitat nici un drept de extindere aflat la dispoziție, situație în care avem unele rezerve față de majorarea numărului acestora.

Capitolul V – Aspecte privind desfășurarea procedurii de selecție

V.1 Unul dintre respondenți a solicitat modificarea secțiunii 4.5.2 lit. a) din caietul de sarcini, în sensul majorării numărului de persoane autorizate ce pot reprezenta candidatul.

Tot pe aceeași temă, un al doilea respondent a solicitat majorarea numărului de persoane ce pot reprezenta candidatul însă limitarea numărului de persoane ce pot angaja candidatul pe parcursul procedurii de selecție.

Din experiența procedurilor de selecție organizate de către ANCOM, numărul de persoane prezente ce pot angaja candidatul în cadrul unei proceduri de selecție este mai puțin important atâta vreme cât este asigurat fluxul informațional între reprezentantul/reprezentanții autorizat/autorizați prezenți în locul unde se desfășoară procedura de selecție și factorii decizionali ai candidatului aflați în altă parte, de obicei la sediul candidatului (pentru situația în care schimbul de date și/sau informații este necesar).

Trebuie spus însă, ca răspuns la propunerea celui de-al doilea respondent, că limitarea numărului maxim de persoane ce pot angaja candidatul în cursul procedurii de selecție constituie atributul fiecărui candidat în parte, Autoritatea stabilind numai un număr maxim.

În momentul redactării textului aflat în analiză, ANCOM a avut în vedere următoarele:

- prezența, în orice moment, la locul desfășurării procedurii de selecție, cel puțin a unei persoane mandatate, prin procură autentică, să angajeze, în mod legal candidatul, cu depline puteri în luarea oricărei decizii legate de procedura de selecție și,
- limitarea numărului maxim de persoane din considerente ce țin de spațiul alocat fiecărui candidat în parte.

Ținând cont de ambele propuneri primite din partea respondenților, ANCOM a modificat caietul de sarcini, textul în discuție urmând să aibă următoarea formulare:

„a) împuternicirea autenticată acordată pentru cel mult trei persoane fizice care reprezintă candidatul, care să ateste că acestea sunt autorizate să angajeze candidatul pe parcursul procedurii de selecție și limitele împuternicirii acordate fiecăreia dintre acestea, fără a exista o limitare privind semnătura în comun a persoanelor împuternicite; împuternicirea autenticată nu este necesară în cazul persoanei mandatate să reprezinte legal candidatul;”

Prin formularea propusă este asigurată prezența, în locul desfășurării procedurii de selecție, a unui număr de maxim trei persoane, candidatul urmând să decidă singur, prin procura autentică, persoana ori persoanele care va/vor angaja candidatul în cursul procedurii de selecție.

Pe de altă parte, față de solicitarea celui de-al doilea respondent, de a accepta, la locul desfășurării procedurii de selecție, prezența a încă două persoane fără drept de reprezentare, sunt de menționat următoarele:

Intenția ANCOM este de a adopta măsuri cât mai clare pentru toți participanții la procedura de selecție și de a limita, în mod rezonabil, numărul persoanelor ce au acces în

cadrul locului desfășurării procedurii de selecție. În acest context, reamintim că pe lângă faptul că a fost majorat numărul de reprezentanți ai candidatului, stabilit inițial, în cadrul procedurii de selecție, candidatul poate decide, în limita celor trei persoane, câți dintre aceștia sunt mandatarii candidatului și care sunt acele persoane menite să asigure numai un sprijin logistic sau operațional considerat necesar.

Prezența unui număr mare de persoane din partea unui candidat în locul desfășurării licitației nu aduce după sine un plus la întreaga procedură de selecție și nu reprezintă un aspect practic. ANCOM are în vedere în acest sens asigurarea condițiilor optime pentru desfășurarea procedurii de selecție, diligențele privind desemnarea persoanelor care să îl reprezinte fiind integral în sarcina participantului, în limita celor trei persoane stabilite.

V.2 Un respondent a solicitat majorarea termenului stabilit la punctul 6 al tabelului nr. 16 din caietul de sarcini, în sensul stabilirii unui termen de patru zile de la data anunțului privind calificarea, în loc de două zile.

Anunțarea candidaturilor calificate sau necalificate presupune procesarea unor informații și date prezentate în dosarul de candidatură iar îndeplinirea sau neîndeplinirea criteriilor de calificare este evidențiată relativ repede. Privind această analiză din perspectiva candidatului, întrucât acesta își cunoaște dosarul de candidatură foarte bine, apare că termenul de formulare a eventualelor contestații este rezonabil de îndată ce se iau în calcul și prevederile relevante legate de calcul al termenelor din Codul civil.

Din experiența acumulată de Autoritate în urma procedurilor de selecție privind acordarea unor drepturi de utilizare a frecvențelor radio, abordarea ce se regăsește în cadrul caietului de sarcini nu este unică. Suplimentar poate fi reținut și faptul că orice prelungire a termenelor propuse va avea loc cu titlu excepțional, astfel cum se reține în preambulul tabelului nr. 16 din caietul de sarcini, astfel încât să fie respectat termenul final de intrare în vigoare a noilor licențe de utilizare a frecvențelor radio în benzile de 3,5 MHz și 3,7 MHz (1 ianuarie 2016).

V.3 Unul dintre respondenți a solicitat stabilirea unui termen de acordare a licenței/licențelor adjudecate în urma procedurii de selecție.

ANCOM face precizarea că stabilirea unui termen pentru această acțiune depinde, în mare măsură, și de data aleasă de debitor pentru respectarea obligației de plată a taxei de licență rezultată în urma procedurii de selecție.

Pe de altă parte, conform proiectului de hotărâre a Guvernului privind stabilirea cuantumului valorii minime a taxei de licență pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în banda de frecvențe 3410-3800 MHz, precum și a condițiilor de plată a taxei de licență, câștigătorii drepturilor de utilizare a frecvențelor radio au obligația să transmită ANCOM, într-un anumit termen, o copie a dovezii achitării către bugetul de stat a taxei de licență rezultate în urma procedurii de selecție. În aceste condiții, este de la sine înțeles că termenul de acordare a licenței trebuie stabilit și în raport de data limită propusă pentru transmiterea copiei dovezii achitării taxei de licență și numai după confirmarea informației de către structurile Agenției Naționale de Administrare Fiscală.

Trebuie spus totuși că ANCOM urmărește acordarea licențelor cât mai curând cu putință, intrarea în vigoare a drepturilor câștigate urmând să fie, după cum se știe, 1 ianuarie 2016.

V.4 Un respondent solicită ANCOM să clarifice dacă scrisoarea de garanție bancară depusă cu titlul de garanție de participare poate fi doar în format fizic

sau se acceptă și formatul electronic al mesajului transmis de către banca emitentă prin canal SWIFT.

Întrucât scrisoarea de garanție bancară este un instrument de garantare supus rigorilor art. 2321 din Codul civil, forma instrumentului de garantare având un rol clar, fără echivoc, ANCOM face precizarea că scrisoarea de garanție bancară trebuie depusă în original, în forma stabilită conform anexei nr. 4 a caietului de sarcini.

Ne reprezentarea scrisorii de garanție bancară în forma și quantumul solicitate atrage după sine încălcarea secțiunii 4.5.4 din caietul de sarcini și a criteriilor de calificare, situație ce conduce la excluderea din cadrul procedurii de selecție.

V.5 Același respondent solicită ANCOM să clarifice cum se confirmă, în cazul executării scrisorii, că semnăturile de pe cererea de executare a instrumentului de garantare sunt ale reprezentanților legali ai Autorității.

Dincolo de echivocul întrebării, ANCOM face precizarea că, în conformitate cu prevederile art. 12 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 22/2009 privind înființarea Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, aprobată prin Legea nr. 113/2010, cu modificările și completările ulterioare, președintele Autorității este cel care reprezintă ANCOM în raporturile cu Parlamentul, Guvernul, ministerele, cu alte autorități publice și organizații, precum și cu persoanele juridice și fizice din țară și din străinătate.

V.6 Un respondent a solicitat completarea dispozițiilor punctului 4.4.5 din caietul de sarcini, în sensul remiterii, odată cu restituirea garanției de participare, a unei adrese din partea ANCOM către banca emitentă a scrisorii de garanție, în vederea facilitării anulării acesteia.

Poziția ANCOM a fost și este întotdeauna aceea de a sprijini, ori de câte ori legea permite, activitatea economică a operatorilor prezenți pe piața de comunicații electronice.

După cum este cunoscut participanților în cadrul procedurilor de selecție anterioare, ANCOM a eliberat, la solicitarea oricărei persoane interesate, adrese de natura celor solicitate de respondent, chiar și fără ca acest lucru să fie menționat în mod expres în caietul de sarcini aplicabil.

Cu toate acestea, ANCOM va da curs solicitării primite și va completa corespunzător punctul 4.4.5 din caietul de sarcini, textul final al ultimului paragraf din cuprinsul punctului 4.4.5 urmând să aibă următoarea formulare:

“Restituirea garanției de participare se realizează prin returnarea scrisorii de garanție bancară, în original, împreună cu adresa ANCOM către banca emitentă a scrisorii de garanție privind acordul anulării acesteia.”

V.7 Un respondent a solicitat completarea dispozițiilor Anexei nr. 4 din caietul de sarcini, în sensul precizării exprese a efectuării plății scrisorii de garanție în lei, la cursul comunicat de Banca Națională a României din data plății.

În conformitate cu prevederile art. 3 alin. (1) din Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 4/2005 privind regimul valutar, republicat, cu modificările și completările ulterioare, plățile care decurg din prestări de servicii între rezidenți, indiferent de raportul juridic care le reglementează, se realizează numai în moneda națională (lei). Prin urmare, deși pare o reiterare, ANCOM va da curs solicitării primite și, pentru facilitarea demersurilor bancare, va modifica corespunzător forma scrisorii de garanție bancară, textul final urmând a fi următorul:

”Cu privire la procedura de selecție competitivă pentru acordarea licențelor de utilizare a frecvențelor radio în banda de frecvențe radio 3410-3800 MHz, noi [denumirea și sediul băncii], ne obligăm irevocabil și necondiționat față de Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM), să plătim, în termen de maxim 10 zile lucrătoare, suma de

[suma în litere] ([suma în cifre]) euro,

executabilă în lei, la cursul de schimb valutar stabilit de Banca Națională a României din data plății, la prima și simpla cerere scrisă a ANCOM și fără ca aceasta [...]”

V.8 Unul dintre respondenți recomandă ca durata minimă a unei runde să fie stabilită la o oră.

Având în vedere experiența anterioară a ANCOM și a ofertanților din cadrul altor proceduri de selecție organizate de Autoritate, considerăm că temerea exprimată de respondent nu este justificată întrucât formularul specific de ofertă este realizat de o asemenea manieră încât este greu de crezut că pot apărea complicații la completarea acestuia.

În plus, odată cu analizarea orelor între care pot fi organizate runde (intervalul orar 09.00-16.00), precum și a timpului necesar pentru organizarea ipotetică a unei runde, se poate extrage, în termeni rezonabili, numărul rundelor ce pot fi organizate în cursul unei zile.

Considerații finale

Versiunea finală a documentului, modificată de ANCOM în urma procesului de consultare publică conform celor prezentate în prezentul document, va fi supusă analizei în cadrul ședinței Consiliului consultativ din data de 1 septembrie 2015, împreună cu prezentul document de sinteză a observațiilor primite în timpul consultării publice.